

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2023 - 4528
Den 12. august 2024

Ved brev af 14. maj 2024 har Statsrevisorerne bedt mig om en ministerredegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som Rigsrevisionens beretning nr. 15/2023 om kontrollen af fødevareemballage giver anledning til.

Jeg bemærker, at Statsrevisorerne finder Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris tilrettelæggelse og udførelse af kontrollen med fødevareemballage utilfredsstillende. Ligeledes noterer jeg mig, at Statsrevisorerne bemærker, at den mangelfulde kontrol udsætter borgerne for unødige sundhedsrisici.

Jeg noterer mig, at Statsrevisorerne finder det foruroligende, at Fødevarestyrelsen har tilrettelagt kontrollen på et utilstrækkeligt grundlag, samt at Statsrevisorerne finder det bekymrende, at Fødevarestyrelsen udfører en utilstrækkelig kontrol, hvor styrelsen ikke kontrollerer virksomhederne hyppigt nok, ikke sanktionerer ulovlig fødevareemballage og kun i få sager følger op på, om virksomhederne efterfølgende stopper salget af den ulovlige fødevareemballage.

Jeg tager kritikken alvorligt og vil nedenfor redegøre for opfølgningen herpå.

Tiltag for at styrke tilrettelæggelsen af kontrollen af fødevareemballage

Jeg noterer mig med tilfredshed, at Rigsrevisionen vurderer, at Fødevarestyrelsen har en risikobaseret tilgang til kontrol med fødevarevirksomheder. Statsrevisorerne bemærker dog, at det register, som Fødevarestyrelsen anvender til at udtage virksomheder til kontrol, ikke altid indeholder korrekte og tilstrækkelige oplysninger om virksomhederne.

Kritikken omfatter bl.a. risikoen for, at virksomheder kan få et nyt CVR-nummer uden at foretage et reelt ejerskifte og således få slettet deres kontrolhistorik. Statsrevisorerne bemærker, at Fødevarestyrelsen dermed ikke kan målrette sin kontrol mod virksomheder, der har overtrådt reglerne gentagne gange.

Fødevarestyrelsen har forskellige kontrolindsatser, der kan sættes ind mod virksomheder, der anvender ejerskifte til at komme ud af en dårlig kontrolhistorik eller for at undgå eskalerende myndighedsudø-

velse. Jeg mener imidlertid, at det er relevant at se nærmere på målrettede tiltag mod disse virksomheder, men at sådanne tiltag skal ske under hensynstagen til det store flertal af virksomheder, der ønsker at efterleve reglerne. Af den nye fødevare- og veterinæraftale fremgår det, at Fødevarestyrelsen skal se på, hvordan man kan minimere risikoen for, at ejerskifte bruges til at komme ud af en dårlig kontrolhistorik. I den forbindelse har jeg bedt styrelsen om at undersøge muligheden for automatisk at få opdaterede oplysninger om virksomhederne fra CVR-registret på en omkostningseffektiv måde.

CVR-registeret anvendes af virksomheder på tværs af myndigheder. Jeg har derfor bedt Fødevarestyrelsen undersøge, hvordan andre myndigheder forholder sig til sanktionering over for virksomheder, der skifter CVR-nummer for at undgå sanktioner, og indlede en dialog med Erhvervsstyrelsen om problemets omfang og mulige løsninger. Fødevarestyrelsen har oplyst, at tidshorizonten for dette tværgående myndighedssamarbejde afhænger af den nærmere afdækning af problemets omfang og de mulige løsninger, herunder om der eventuelt skal lægges op til lovændringer. Fødevarestyrelsen forventer primo 2025 at have tilvejebragt et konsolideret overblik over handlemuligheder mhp. herefter at påbegynde dialogen med Erhvervsstyrelsen.

Yderligere noterer jeg mig, at Fødevarestyrelsen ifølge Statsrevisorerne har utilstrækkelig dokumentation for de risikovurderinger, som ligger til grund for udvælgelsen af fødevareemballage og stoffer til kontrol. Fødevarestyrelsen vil i samarbejde med DTU Fødevareinstituttet fremadrettet beskrive risikobaserede kriterier for udvælgelsen af fødevareemballage og stoffer til laboratorietest og dokumentere vurderingen, der ligger bag udvælgelsen. Ligeledes tager jeg Rigsrevisionens kritik af Fødevarestyrelsens mangel på dokumentation af eventuelle justeringer af, hvordan styrelsen risikovurderer og udtager virksomheder til kontrol, til efterretning. Fødevarestyrelsen vil fremadrettet øge dokumentationen for sådanne justeringer. Øget dokumentation på begge områder forventes gennemført primo 2025.

Tiltag for at styrke udførelsen af kontrollen med fødevareemballage

Statrevisorerne bemærker, at omkring halvdelen af fødevarevirksomhederne med engrossalg ikke er blevet kontrolleret med passende hyppighed, selv om der ifølge Fødevarestyrelsens retningslinjer for kontrolplanlægning skal gennemføres kontrol mindst hvert 3. år.

Det anerkendes, at omkring halvdelen af fødevarevirksomheder med engrossalg ikke har fået tilstrækkelig kontrol på det lovgivningsområde, der handler om deres anvendelse af fødevareemballage. De virksomheder, der ikke har fået kontrol med fødevareemballage, har dog modtaget fødevarekontrol på andre områder. Der er dermed ikke tale om, at virksomhederne ikke er blevet kontrolleret i perioden. I fødevarevirksomheder med engrossalg planlægges kontrollen med henblik på, at alle relevante lovgivningsområder bliver kontrolleret i løbet af en 3-årig periode. Jeg har bedt Fødevarestyrelsen om at sikre sig, at styrelsen fremadrettet efterlever sine egne retningslinjer

for kontrolplanlægning, således at alle lovgivningsområder kontrolleres med passende hyppighed. Fødevarestyrelsen vil tydeliggøre de gældende retningslinjer i 2024.

Derudover vil Fødevarestyrelsen undersøge, om de forskellige lovgivningsområder, der indgår i planlægningen af kontrollen, kan blive it-understøttet som et led i den omfattende modernisering af styrelsens it-systemer, der er igangsat. Fødevarestyrelsen forventer at have afdækket en mulig løsning til it-understøttelse, herunder en tidsplan herfor, i løbet af 1. halvår 2026.

Statsrevisorerne bemærker, at ikke alle fødevareemballagevirksomheder får kontrolleret deres dokumentation for overholdelse af reglerne. Fødevarestyrelsen har oplyst, at der i de fleste eksempler, hvor overensstemmelseserklæringen ikke er blevet kontrolleret, har været tale om ikke-registrerede emballagevirksomheder. Ved et sådant kontrolbesøg er hovedformålet at undersøge, hvorvidt virksomheden skal registreres. Hvis det viser sig, at virksomheden skal registreres som emballagevirksomhed, bliver dokumentationen kontrolleret på det efterfølgende kontrolbesøg. Jeg har bedt Fødevarestyrelsen om i løbet af 2024 at undersøge, om det fremadrettet vil være hensigtsmæssigt altid at kontrollere overensstemmelseserklæringer ved første besøg hos emballagevirksomheder, også hos ikke-registrerede emballagevirksomheder.

Tiltag vedr. sanktionering ved overskridelser af grænseværdi

Rigsrevisionen konkluderer, at der er overskredet grænseværdier for kemiske stoffer i fødevareemballage i flere af Fødevarestyrelsens controlsager. Hertil bemærker Statsrevisorerne, at Fødevarestyrelsen i ingen af sagerne har sanktioneret forholdene. Størstedelen af disse overskridelserne vedrører indholdet af PFAS i fødevareemballage.

I over halvdelen af controlsagerne relateret til PFAS-indhold er der tale om overskridelser af den vejledende grænseværdi fra 2015. Grænseværdien fra 2015 var tiltænkt som en hjælp til, at erhvervet kunne undgå fødevareemballage med tilsat PFAS, og blev ikke fastsat med henblik på at kunne vurdere, om virksomheder skulle sanktioneres. I 2018 blev den vejledende grænseværdi for PFAS erstattet af en ny værdi (benævnt indikatorværdi), da den forhenværende vejledende grænseværdi ikke tog højde for den baggrundsforurening (forekomster af PFAS f.eks. fra indhold i vand brugt i produktionen eller genanvendt papir og pap), der forekommer i fødevareemballage.

Der er tilfælde, hvor Fødevarestyrelsen enten ikke har sanktioneret eller ikke har fulgt op på analyseresultaterne ved efterfølgende kontroller. Jeg har bedt Fødevarestyrelsen om at skærpe opmærksomheden på, at der fremover følges op på, at virksomheden er stoppet med at markedsføre ulovlig emballage, når der udføres opfølgende kontrol på baggrund af en sanktion. Fødevarestyrelsen har oplyst, at styrelsen vil tydeliggøre de gældende retningslinjer på eksisterende mødefora i løbet af 2024.

Jeg noterer mig Statsrevisorernes bemærkning om, at den nuværende grænseværdi ikke er fastsat på baggrund af en sundhedsmæssig vurdering, og at Rigsrevisionen konstaterer, at Fødevarestyrelsen har haft forskellige grænseværdier for PFAS i undersøgelsesperioden. Fødevarestyrelsen har gennem tiden tilpasset grænseværdier mv. til håndtering af indholdet af PFAS i fødevareemballage af pap og papir, da der i 2015 var og stadig i dag er begrænset viden og tilgængelige data om dette.

Danmark var det første land i verden, der i 2020 indførte forbud mod tilsætning af PFAS til fødevarekontaktmaterialer (fødevareemballage) af papir og pap. Efter forbuddet er indhold over indikatorværdien ulovligt, medmindre der er anvendt et barrierelag, som forhindrer afgivelse til fødevarer. Den indikatorværdi, som styrelsen anvender for nuværende i kontroløjemed for at håndhæve det nationale forbud, er fastsat efter DTU Fødevareinstituttets vurdering fra 2018 af, hvorvidt der bevidst er tilsat PFAS til fødevareemballage af papir og pap.

I forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse har Fødevarestyrelsen bestilt en ny vurdering hos DTU Fødevareinstituttet for at undersøge, om der med den nyeste viden kan fastsættes en sundhedsbaseret grænseværdi for PFAS i papir og pap. DTU konkluderer, at det ikke er muligt at fastsætte en grænseværdi alene ud fra en sundhedsbaseret risikovurdering pga. usikkerheder om toksiciteten af over 10.000 forskellige typer af PFAS. DTU Fødevareinstituttet anbefaler, at en grænseværdi for PFAS i fødevarekontaktmaterialer (fødevareemballage) fastsættes så lavt som tilstedeværelsen af baggrundsforurening tillader, så intentionel tilsætning af PFAS til fødevarekontaktmaterialer undgås, hvilket således svarer til styrelsens nuværende praksis.

Det afgørende for mig i denne sag er naturligvis, at fødevareemballage ikke må være sundhedsskadelig for forbrugerne, og at kontrollen på området derfor skal være tilfredsstillende. Jeg vil følge op på kritikken, så der kan være fuld tillid til kontrollen på området.

Kopi af dette brev er sendt til Rigsrevisionen.

Med venlig hilsen

Jacob Jensen